Doğu ile Batı

Uygarlık, din ve modernleşme üzerine yazılar

İBRAHİM GÖZEL

Doğu ile Batı

Uygarlık, din ve modernleşme üzerine yazılar

İbrahim Gözel

SosyalSanat · 2026

İçindekiler

Uygarlık ve Medeniyet

Batılı Olamayışımız

İslam Dünyasının Ortaçağı

Sunuş

Bu kitap, 2014-2018 yılları arasında sosyalsanat.net'te Doğu ile Batı, uygarlık ile medeniyet, İslam dünyası ile modernleşme üzerine yazdığım yazıları bir araya getiriyor. Hepsinin ortak sorusu şu: Bir zamanlar uygarlığa yol gösteren Doğu neden geride kaldı, Batı nasıl öne geçti?

Cevabım kitabın her bölümünde aynı yere çıkıyor: Muhalefetine, karşıtına yaşama hakkı tanıyan, bilimi ve insanı merkeze koyan toplumlar ilerler. Tek sesi, tek mezhebi, tek iktidarı kutsayan toplumlar ise kendini yineler ama yenileyemez.

Metinlere konu başlıkları eklendi; yazım ve noktalama hataları düzeltildi, uzun ve devrik cümleler toparlandı. Anlamlara ve söyleyişe dokunulmadı. Başka yazarlardan yapılan alıntılar kısaltıldı ya da özetlendi.

Uygarlık ve Medeniyet

Medeniyetler Çatışmaz, Uzlaşır

29 Haziran 2014

Uygarlık ve medeniyet. Uygarlık, bilindiği üzere bütün medeniyetlerin ortak ürünüdür. Medeniyet ise belli bir bölgede, belli bir zaman diliminde kendi uygarlığını yaratma çabasındaki toplumların şehirleşme biçimidir. Medeniyet bir şehirleşme biçimiyse, uygarlık da tarihe ivme kazandıran insanlığın buluşları ve bunları hayata geçirme güdüsü ve eylemidir. Bu nedenle ister Batı ister Doğu medeniyeti olsun, bütün medeniyetler uygarlığa bir katkı yapar.

Doğu medeniyetleri daha çok mistik yönleriyle anılır. Hindu, İslam ve Konfüçyüs felsefeleri dolayısıyla bu medeniyetler çok çeşitlilik gösterir. Batı ise mistik alandan uzaklaşarak kendi yarattığı medeniyet bağlamında uygarlıkta diğerlerinin önüne geçti; yarattığı birikim diğer medeniyetler üzerinde tahakküm kurmasıyla sonuçlandı. Dolayısıyla Batı kendi medeniyetini "uygarlık" olarak dünyaya lanse ediyor.

Medeniyetler kendilerini devlet olarak hayata geçirir. Her çağda hâkim olan devlet, kendi uygarlığının öne çıkardığı gelişmeler ışığında tarihteki öncülüğünü ya da yıkıcılığını bütün milletlere ve insanlığa yaşatır.

Amerikan yapımı tezler. Yakın tarihimize baktığımızda "tarihin sonu", "yeni dünya düzeni" ve "medeniyetler çatışması" tezlerinin hepsinin, uygarlığın taşıyıcısı olduğunu iddia eden Amerika'nın kendi ihtiyacına göre ürettiği tezler olduğunu görürüz. "Tarihin sonu" ile komünizmi yok ettiğini sanan Amerika, yeni dünya düzenini kuramayınca bu kez "medeniyetler çatışması" teziyle komünizmin yerine diğer medeniyetleri koyarak kendine yeni bir düşman yarattı; onu yok etmek için kendini yeniden tarif etmeye çalışıyor.

Batı medeniyeti kendi uygarlığını yaratırken kendi içindeki çatışmalarla bu seviyeye geldi. Şimdi burjuvazi-işçi çatışmasının yerine devletleri mistik bir alana kaydırarak hem kendine hedef koyuyor hem de İslam medeniyetinin üzerinde oturduğu enerji tekelini ele geçirmeye çalışıyor. Artık medeniyetler geri kalmışlık ya da ilerlemeleriyle değil, enerjiye sahip olmalarıyla güç olabiliyor.

Amerika'nın İslam medeniyetini hedef göstermesi, bu medeniyetin içindeki arkaik unsurları ortadan kaldırıp onun uygarlaşmasını sağlamak için değil; aksine o arkaik unsurları yaşatmak, onları yeni faşizmin simgesi yapmak içindir. İslam medeniyetlerinin kendini savunma mekanizması olarak öne sürülen "Kur'an'a ve sünnete dönüş" felsefeleri de eskiye özlem düşleminin ötesine geçmiyor. Çünkü bunların hepsi belli bir tarihsel dönemde

yaşanmış, o tarihin kurgulayıcısı olmuş ve uygarlığa katkısını yapmıştır. Eskiye dönülmez; ancak eskinin içinden yeni olan çıkarılarak, bilim ışığında üretime katkı yapılarak bir medeniyet kendini yükseltebilir.

Kur'an, sünnet ve tarih. Kur'an'ın ve sünnetin dayandığı dünya Hz. Muhammed'den önce var mıydı? Elbette vardı. Kâbe daha önce de vardı; İskenderiye Kütüphanesi'nin bilimsel ışığı bütün toplumları etkilemişti. İpek ve Baharat Yolu'nun, ticaretin ve uygarlığın gelişmesi için bir devlete ihtiyacı vardı. O dönemin ihtiyacı, toplumları tek bir felsefede, mistik bir dünyada birleştirmekti. Hz. Muhammed bunu yaptı. Daha sonra gelen devletler arasında bir süre hâkimiyet savaşları yaşansa da bu yolların hâkimi olarak sonunda Osmanlı medeniyeti ortaya çıktı. Dolayısıyla Kur'an ve sünnet tarihsel bir süreçten geçerek bugüne gelmiştir.

İslam toplumları kendi öz kültürleri üzerinden uygarlığa ışık tuttukları sürece gelişimlerini tamamlayacaktır. Bilimi kendine şiar edinen toplumlar, hangi mistik felsefeyle yaklaşırlarsa yaklaşsınlar, uygarlığa katkılarını yaparlar.

İnsanı merkeze koymak. Batı medeniyeti kendi açmazlarını aşmak için mistik felsefeden uzaklaştı ve insan felsefesini ortaya koydu: İde'nin (Teo'nun, Tanrı'nın) yerine insanı koydu. Bu, Batı medeniyetini diğerlerinden bir adım öne geçirdi; insan tarih sahnesinde merkeze gelince üretim de insan merkezli oldu. İslam dünyasının Hıristiyan dünyasından geri kalmasının nedeni, hâlâ insanı değil Teo'yu merkeze alan bir felsefe ve düşünce üretme çabasıdır. İslam medeniyeti henüz kendi ayakları üstünde

yürümüyor; başka medeniyetlerden aldığı hümanizmayla ayakta kalıyor.

İslam dünyasının her savaşta başka toplumlar tarafından ezilmesi, daha çok içe kapanmaya ve eskiye özlem senaryolarına yol açıyor. İslam medeniyetleri artık insan unsurunu öne çıkarmalı. Bütün işlerini din âlimlerinin yaşam felsefelerine göre değil, kendi insanını merkeze alan bir üretim ve planlamayla yürütürlerse medeniyetlerini ilerletebilir, başka toplumlar karşısında ikinci sınıf muamele görmekten kurtulabilirler. Yoksa İslam dünyası tarihteki rolünü birinci dünyada değil, ikinci ya da üçüncü dünyada oynamaya devam eder.

Din merkezli felsefelerin yanında insan merkezli bir felsefe üretemediği sürece İslam dünyası kendi kendinin efendisi olamayacak. Hz. Muhammed kendi döneminde köleliği kaldırmaya çalıştı, kız çocuklarını öldürmeyi yasakladı, her şeyin önüne insanı koydu ve her şeyi insana yardım etmek üzere örgütledi. Yeni dünyada da Tanrı yerli yerindedir; kimse onu yerinden koparmaz. Yok demekle yok olmaz, var demekle de var olmaz. Tanrı insanın kendi içinde var olan şeydir; onu yaratan da yok eden de insanın kendisidir.

Bilime yatırım. İslam medeniyeti gerçekten medeniyetse, dün bilim insanlarının ışığında uygarlığa ilk katkıları yaparak o koca imparatorlukları nasıl yaşattıysa bugün de öyle yapmalıdır. Çöl topraklarındaki petrol zenginliğini kendi şeyhliklerini korumak için harcayan; kimi hâlâ çadırında, kimi altından fildişi kulelerde, yıldızları bol otel odalarında Müslümanlık yaşayan Arap bedevileri İslam medeniyetine katkı yapamaz. İslam medeniyetine katkı,

İslam dünyasındaki insana ve bilime yatırımla olur. Tarihteki en ileri İslam devletlerine bakın; bilime ve bilim insanına en çok yatırım yapanlar onlardır.

Ortak ürün. Uygarlık, bütün medeniyetlerin katkı yaptığı bir üründür; hiçbir medeniyetin tek başına yarattığı bir şey değildir. İlk yazıyı bulan medeniyet mi, ilk barutu icat eden mi, tıbba ilk büyük katkıları yapan mı, yoksa ampulü ve telefonu icat eden mi üstündür? Biri olmadan diğeri var olamazdı. Yazı olmadan neyi ifade edebilirdiniz? Barut ve ateş olmadan hangi güçleri ortaya çıkarabilirdiniz? Tıptaki gelişmeler olmasaydı insanları savaşlardan çok salgın hastalıklar yok ederdi. Bugün ışıksız, elektriksiz, telefonsuz bir medeniyet düşünebiliyor musunuz?

Medeniyetler çatışmaz; medeniyetler uzlaşarak uygarlık yaratır. Çatışanlar devletlerdir. Devletleri çatışmaya iten de o dönemde çıkarları zedelenen, yeni çıkar peşinde koşanlardır.

Yazı, Mezhep ve Uygarlık

25 Mayıs 2017

Silinmeyen hafıza. Uygarlık, yazının bulunmasıyla, bilgi ve birikimin sözlü kültürden yazılı kültüre geçmesiyle başladı. Kültür artık yalnızca insan beyninde değil; resimle görsel hafızanın yanında şekille yazılan ve sonradan okunabilen parşömenlerde yaşamaya başladı. Yeni bir hafıza doğdu. Yazıdan önce kültürün tek taşıyıcısı insan hafızasıydı; bu yüzden kültürler tarihsel olayları sonraki kuşaklara aktarmak için mitlere ve mitoslara başvurur, toplumlarına

onlarla yön verirdi. Hikâyeler, öyküler ve şiirler sözlü kültürün en veciz, en duygusal söz dizimleriydi.

Yazıyla birlikte sürekli kendini tekrar eden tarih kolayca hatırlanabilir oldu; hatırlamak için tekrar gerekmiyordu. "Hafızayı beşer nisyan ile malul"dür: İnsan beyni yeni bilgileri kaydederken, duygu yüklemediği eskiyi geri plana atar, tekrar etmediğinde siler; tüm birikim de kişinin ölümüyle yok olurdu.

Yazının icadıyla matematik gelişti. Krallar yasalarını kalıcı kılmak için Hammurabi Kanunları gibi ilk yazılı hukuk metinlerini yazdırdı; bütün semavî dinler de kitaplarını kalıcı olmak için yazıya geçirdi. Böylece yazılı kültür sözlü kültür üzerinde egemenlik kurdu ve medeniyetler uygarlığa katkı yapmaya başladı.

Parşömen ve kalemle, kişilerin anlatımına ve yanılsamalarına bağlı olmayan, bilgiyi muhafaza eden yeni bir insanî hafıza yaratıldı: kitap. Toplumlar icatlarını, matematiklerini ve düşüncelerini yazıya dökerek yüksek bir kültür oluşturdu. Peygamberler de artık topluma yönü ellerindeki kitapla verdi; Yahudiler On Emir ve Eski Ahit'i yazdı. Yazılı kültür orijinalliğini kaybetmezken, eksik ya da ekleyerek anlatılan mitlerin "silinen imgesi" yerine silinmeyen bir imge, yazılı kayıt ortaya çıktı. İsa'nın yazamadığı kitabı havariler yazarak Hıristiyanlığın yüzyıllara aktarılmasını sağladı; tinsel felsefeyi sözlü mitostan yazılı İncil'e dönüştürdüler.

Kurt yasasından insani kültüre. Sözlü kültür çağında savaş araçları ilkel olduğu için savaşlar daha vahşi, daha kıyıcıydı. Doğaya bağımlı yaşayan göçebeler, avını yemek

için değil, kurt gibi parçalayıp atarak düşmanına yaşam hakkı tanımazdı. Bu yüzden göçebe toplumlar batıya ve güneye akınlar yaparken önündeki medeniyetleri yok ederek ilerledi.

Yazıyla sözlü dönemin tinsel felsefesi yazılı hâle geldi; insanlar kitabi bir dine tabi olduklarını söyler oldu. Ama yazı savaşların biçimini de değiştirdi: Tanrı için, din için savaş merkeze yerleştikçe dinler arası savaşlar arttı. Toplumlar artık yazılı kültür ve birikimleriyle birbirleri üzerinde egemenlik kurmaya başladı. Doğal, yok edici kurt yasası yerine, birikimlerinden yararlanmak için toplumları kendine benzetmek, benzemeyeni sindirerek ele geçirmek, boyun eğeni öldürmemek geçti. Yeni kültür doğal kültürden uzaklaşarak insani kültürü yarattı.

Rekabet kültürü. Hıristiyanlık kendi içinde ele geçirme savaşlarını sürdürürken yazılı kültür bütün toplumlar üzerinde bir üst kimlik, bir üst kültür oluşturdu; bu kültür aynı zamanda rekabet kültürünü de doğurdu. Katoliklik ve Protestanlık çatıştı. Dinsel felsefeciler krallara ideoloji sunarken tarihin akışına da yön vermeye, başat ideolojiyi yaratmaya çalıştı. Savaşı kazanmaya yardım eden ideolojiler kendi topraklarında başat konuma geldi.

Avrupa'da halklar yüz yıl savaşlarıyla birbirine girerken Katoliklik ve Protestanlık, tinsel bilginin yanında savaşları ve halkları ayakta tutmak için bilişsel ve pratik bilgiyle uygarlığa katkı yapmaya başladı. Ürettikleri ideoloji maddi gerçekliğin dönüşmesini sağladı; eksik ve pratik bilgi madde üzerine düşünmeye, küçük icatlara, birikime yol

açtı. İdeolojik bilgi bilimsel bilgi de üretti; bilimsel bilgiye sahip olan silaha sahip oldu, tarihe de yön verdi.

İstanbul kuşatıldığında yıkılmaz denen surlar, Fatih'in bilimsel bilgiye verdiği değerle dökülen büyük toplarla yıkıldı. İslam ülkeleri ve Osmanlı, elindeki silah gücü, kabiliyeti ve İslam ideolojisiyle Avrupa'nın ortalarına kadar ilerledi.

Yazının demokratikleşmesi. Avrupa'da yeniden doğuş felsefesiyle yeni ütopyalar kitaplarla geniş toplum kesimlerine ulaştı; yazılı kültür demokratikleşti, üst sınıfların kültürü dışında bir alt kültür aristokratik kültürün karşısına dikildi. Yazılı kültür kendi sınıfını da yarattı. Şehirler Platon'un devletindeki gibi yönetilebilir kasabalar olmaktan çıkıp devasa biçimde büyüdü; insanlar kırsaldan şehirlere akın etti. Doğal üretimin yerini şehir üretimi ve merkantilist teknoloji alırken yazılı kültür en alt sınıflara kadar ulaştı. Alt sınıfların yazıyla tanışması toplumun içinden yeni dahilerin çıkmasını sağladı; bilimsel bilgi şehirlerde ve ekonomide gelişti.

Küçük krallıkların avantajı. Avrupa'da imparatorluk yaratacak kadar büyük alana hâkim olabilen bir kral yoktu. Eşitler arası savaşlarda kimse diğerinin kültürünü ve birikimini yok edecek bir kıyım savaşı yapamadı. Birinci Dünya Savaşı'na kadar yıkıcı savaştan uzak birikim, ticaret ve denizler yoluyla dış dünyaya açılma, bilime yatırım ve ihtilalden sonra bazı şehirlerin çekim merkezi olması motor ve hava teknolojisini geliştirdi.

Roma'dan sonra ne bir imparatorluk ideolojisi ne de imparatorluk ekonomisi yaratabilen Batı, Osmanlı ya da

Rusya gibi büyük toprakları denetim altında tutamadı. Bu yüzden muhaliflerin ve yenilenlerin kaçıp sığınabileceği küçük merkezler vardı. Karşıt kültürler ve birikimler yok olmadan yaşayabildi; karşıtların birliğinden yeni nitelikler doğdu. Karşıtlar yok edilmediği için savaşın yerine rekabet kültürü gelişti. Ama şehir efendisi burjuvazinin rekabeti vahşi boyutlara taşıması dünyayı sonunda yeni ve büyük bir yıkım savaşına götürdü.

Napolyon'dan dünya savaşlarına. Yeniden imparatorluk hayaline kapılan Napolyon, ihtilalin ürettiği eşitlik, özgürlük ve insan ideolojisinin rüzgârıyla ülkeler fethetti; ama ayakta kalacak bütüncül bir ideolojisi olmadığından bu, onun ömürle sınırlı kaldı. Birinci Dünya Savaşı'nda milliyetçilik denen yeni ve totaliter bir ideolojiyle dünyayı yeniden ele geçirmek, büyük topraklara sahip olmak isteyen ve teknolojiyi yedeğine alan Alman ve İtalyan burjuvaları yeni dünyanın efendisi olmaya kalktı. Bilemedikleri şey teknolojinin demokratik karakterli olduğuydu: Teknoloji tek bir ülkenin tekelinde kalamayacak kadar geniş bir alana yayılır, her icat kolayca taklit edilir. Karşılarına aynı teknolojiyle çıkan ülkeler onları durdurdu.

Osmanlı'nın geri düşüşü. Doğuda Osmanlı, İslam'ın güçlü ideolojisi ve savaş teknolojisiyle Avrupa'ya karşı bir süre başarıyla savunma yaptı. Ama 18. yüzyıldan sonra aydınlanma felsefesi, çekim merkezi hâline gelen şehirler, ekonomik birikim ve teknik yatırımlarla Avrupa'nın icatları, tüfekleri ve topları karşısında Osmanlı yenilmeye ve toprak kaybetmeye başladı.

Burjuvazi ve Protestanlık. Avrupa'da Papalık kendi iktidarı için krallarla mücadele ederken krallar da Papalığa karşı somut, maddi bilgiye yöneldi; bilimsel bilgi ve icatlarla Avrupa'nın yeni şehir efendileri, burjuva sınıfı doğdu. Feodal beyler gibi tinsel doğaya ve ruhban sınıfına ihtiyaç duymayan bu sınıf, protesto mezhebini, Protestanlığı yarattı. Tutucu ve feodal beylere hizmet eden Katolikliğin karşısına daha demokratik, şehir yaşamına ve bilimsel bilgiye uygun söylemlerle çıktı.

Bu sınıf büyürken köy ekonomisinin, zanaata dayalı kasaba ekonomisinin ve feodal beylerin yerini şehirde daha hızlı birikim yapan merkantilist ekonomi aldı. Ekonomiye insan ve hayvan gücü dışında yeni enerji kaynakları katıldı. Buhar gücüyle motor yapan bu erken sanayi topluma ivme kazandırdı; insanlar savaşmadan, emeğini harcayarak hem birikim yaratıyor hem karınlarını doyuruyordu.

Oysa feodal bey vahşi bir emek sömürüsüyle yalnızca toprak rantından geçiniyordu. Üretim tamamen doğaya bağımlıydı; kötü hava koşullarında kıtlık ve açlık baş gösterince yeni savaşlar icat edilir, nüfus sorunu askerlik çağındaki gençlerin yok edilmesiyle "çözülürdü". Bu yüzden ideolojisi de kör bir doğaya bağımlıydı; her kötü belayı dinsel mitoslarla kabullendiriyor, insanları öteki dünyayla terbiye ediyordu. Yeni ekonomi ise insan emeğini ve buhar gücünü kullandı; motor geliştı, başka yakıtlar devreye girdi ve toplumlar denizde, karada, havada yarışır oldu.

Tekil iktidar, yok edilen muhalefet. İslam ülkelerinde başat konumdaki Osmanlı'da mezhep savaşları Batı'daki

gibi bir bölünmeye, ikili bir iktidara yol açmadı. Pratik bilgi savaş dışında kullanılmadı; iktidarın tekil yapısı muhalefeti ve muhalif olanı yok ettiği için muhalif bilgi ve birikim de yok oldu. İktidarın yanlışları ancak kaybedilen savaşlarda anlaşılıyordu; ama toprakların büyüklüğü yüzünden toprak kayıpları merkez ekonomide hissedilmiyordu.

Batı'daki gibi kral krala, krallar Papalığa karşı durup ideoloji ve birikim yaratmadı. Osmanlı'da şeyhülislamlık ve hilafet sultanla birleşmişti; dini önderlik yalnızca sultanın ideolojisini üretti, hiçbir zaman iktidarla karşı karşıya gelmedi, aksine perde gerisinden dini ideolojiyle iktidarı yönlendirdi. Batı'da ise kral ile Papa arasındaki kılıçlar savaşında Papalığa karşı olan küçük krallar Protestanlık ve Kalvencilik gibi yeni mezhepleri destekledi.

İslam'ın gelişme çağında Buhara'ya kadar uzanan küçük aydınlık bölgeler oluşmuş; İskenderiye Kütüphanesi'nin dünyaya tanıtılmasına, Avrupa'nın Helen ve Aristo felsefesini yeniden okuyup yorumlamasına katkı yapmıştı. Osmanlı ise ordudaki Bektaşi Yeniçeri gücü, toprağa bağlı sipahiler, devşirme usulüyle saraya hizmet eden yöneticiler ve halk üzerinde Hanefi mezhebinin şekilci yapısıyla güçlü bir savaş ekonomisi kurdu; feodal ekonominin en başat örneklerinden biri olarak geniş bir alana yayıldı. Doğu ile Batı arasındaki ticaret yolunun esenliğini sağlayarak iki dünya arasında köprü oldu.

Ama muhalif mezhepleri susturarak, karşısındaki ülkeleri egemenliği altına alarak, kendisi dışında parlak bir ekonomi kurabilecek bir İslam ülkesinin doğmasına izin vermedi. Muhaliflerin susturulması ve tekilci üst yapı,

maddeci bilginin ve dolayısıyla bilimsel bilginin de yok olmasına yol açtı. Çünkü Osmanlı kendisi dışında gelişen şehirleri, çekim merkezlerini kendine katarak büyüdü.

Osmanlı tek bir sülaleden geldiği için iktidar hiçbir zaman muhaliflerin eline geçmedi; muhalif liderler, hatta iktidar ortağı olabilecek kardeşler bile katledildi. İktidarın hizmetinde olmayan mezhepler baskı altında tutuldu; yeni bir bilgi birikimi ve yeni bir ekonomik veçhe yaratacak kadar yayılmaları engellendi. Muhalif mezhepler ve bölgeler sürekli sürgün edildi; Batı'daki gibi aydınlanmacı ve yeni bir ekonomi kurabilecek mezhepler ortaya çıkmadan yok edildi. Bütün isyanlar büyük kıyımlarla bastırıldı, kalanlar yurtlarından sürüldü.

Bu yüzden muhalefet ne ortaya çıkabildi ne de ekonomik olarak ayakta kalabildi; muhalefet kültürü gelişemedi. Pratik ve bilimsel bilgi padişahlığa zarar vereceğinden medreselerde dil, İslam felsefesi ve şer'î ilimler (kelâm, fıkıh, hadis) dışında ne kimya ne fizik ne de başka bir nesnel bilim okutuldu. Farklı mezheplerin medrese kurmasına izin verilmedi; İstanbul dışında başka bir ekonomik merkez, yeni bir çekim merkezi şehir doğmasına da izin verilmedi. Batı Hıristiyan dünyasında ise Katolik-Protestan savaşlarından yeni mezhepler doğarken küçük krallar muhalifleri destekledi; tinsel bilginin dışında maddi dünyaya dair bilimsel bilgi desteklendi, şehir kültürü ve burjuvazi doğdu.

Uygarlığa hizmet eden ayakta kalır. Batıda krallar arasında yüz yıl savaşları sürerken kuzeyde Rusya, güneyde İslam kültürünün temsilcisi Osmanlı Batı'yla

medeniyetler savaşına girdi. Yüzyıllar süren egemenlik savaşları kültürlerin, şehirlerin ve medeniyetlerin yıkımına yol açtı. Ayakta kalan medeniyetler uygarlığa hizmet ettikleri sürece ayakta kalabildi. Uygarlıktan uzaklaşan, bilimsel bilgi üretemeyen medeniyetler, Hazar Türk İmparatorluğu gibi, belli bir zamanda ve mekânda var olup sürecin sonunda tarihin bir köşesinde yok oldu.

Batı ve Doğu medeniyetlerinin çekişmeleri zaman zaman dengelendi. Kavimler Göçü ya da Moğol akınları tarihî şehirleri yakıp yıkarken Hıristiyan ve İslam medeniyetleri birbirine bu denli kıyıcı bir güç olarak yüklenmedi; birlikte yaşamayı öğrendiler.

Roma'dan sonra Avrupa. Avrupa'da Roma'dan sonra bir daha imparatorluk kurulamadı. Kavimler Göçü'yle yıkıma uğrayan Avrupa küçük krallıklara bölündü. Hıristiyanlığın Yeni Ahit felsefesi Roma'yı ayakta tutacak bir ideoloji üretemedi; çünkü bu ideoloji halk arasında Roma'ya karşı köle ayaklanmalarının ideolojisi olarak yayılmıştı. Barbar kavimler asi, başkaldırıcı yapılarıyla Avrupa'ya nüfuz etti. Roma'nın biat ve köle kültürüne karşın, doğal özgürlüğün içinden gelen barbarlar asiliklerini korudu; küçük devletler kurarak aşiretlerini ve milletlerini korudular.

Hıristiyanlığın havariler eliyle yazılması, daha ilk aşamalardan itibaren birçok Hıristiyan düşüncesinin ve mezhebin doğmasına yol açtı. Bu yüzden Hıristiyan felsefesi tekilci değil, baştan çok kollu bir karakter kazandı. Krala ya da imparatora bağımlı bir din felsefesi olmak yerine, kralları kendi yanına çekerek bir Hıristiyan birliği kurmak için İslam ülkeleri üzerine Haçlı Seferleri

düzenledi. Ama ortada güçlü bir kral yerine küçük kralların birliği olduğu için imparatorluklar karşısında dağıldı. Kilise kralların üretim ve savaş tekniğine yardım etmek yerine kendini kralların üstüne koydu; silahsız, tinsel bir ideolojiyle Avrupa birliğini kuramadı ve 11. yüzyıldaki kılıçlar savaşına kadar iktidar mücadelesini sürdürdü.

Denizler ve yeni sınıf. Batı kendi ekonomi politiğini kuramadığı için uzun süre ekonomik bir iyileşme sağlayamadı; küçük krallıklar yüz yıl savaşmalarına rağmen birbirini yenemedi. Papalık Doğu'nun zenginliklerine ve Kudüs'e ulaşmak için krallar birliği kurarak saldırdı. Güçlü bir lider çıkaramayan Avrupa, savaşarak kazanamayınca emek üzerinden birikime yöneldi; küçük kralların ve derebeylerin bölgelerinde ilerlemeler başladı. Köle ekonomisi serf ekonomisine dönüşünce üretim arttı, ticaret gelişti; deniz ekonomisine sahip ülkeler daha hızlı ticaret yaptı, birikim liman ülkelerinde yoğunlaştı.

Deniz ticareti kara ticaretinden daha kârlıydı. Ucuz rüzgâr enerjisiyle daha fazla yük taşınıyor, ticaret bollaşıyordu. Karada ticaret hayvanlarla, katarlarla, belli yollardan yapılıyor; yolları kapatan ülkelerden geçerken maliyet yükseliyordu. Denizde ise korsanlar dışında engel yoktu. Deniz ticareti hem zenginleşmeyi artırdı hem insanların ufkunu genişletti; İpek ve Baharat Yolu'na alternatif deniz yolları arandı. Bakir ülkelerden hammadde alınıp fazla üretime pazar bulundu; yeni keşiflerle Avrupa ekonomisi içten gelişmeye başladı.

Emek sömürüsü köle emeğiyle başladı, serf emeğiyle sürdü; en sonunda doğadan kopan köylü emeği şehirlerde

ücretli emeğe dönüştü. Şehir efendileri burjuvazi, feodal köy efendilerinin üzerinde yeni bir üst ekonomik sınıf oluşturdu; savaş dışında üretim fazlası yaratarak bir zenginleşme ekonomisi kurdu. Deniz ticaretiyle denizle bağlantısı güçlü devletler ve krallar ortaya çıktı. Krallar arası savaşın yerini Doğu ile Batı arasında zenginliği ele geçirmek için Hıristiyan ve İslam medeniyetleri arasındaki savaş aldı.

Ortodoksluk ve Protestanlık. Doğuda Hıristiyanlık Katolik felsefeden ayrıldı; her bölge kendi papazını seçti. Ortodoks Kilisesi her ülkede ayrı örgütlendi; patrik, Katolik Kilisesi'ndeki gibi bir devlet başkanı değil, saygınlığı üstün bir başpiskopostur ve diğerlerinin bölgesine karışamaz; Ortodokslukta patriğin ya da piskoposun yanılmazlığı yoktur. Rusya'da Ortodoksluk Rus İmparatorluğu'nun hizmetinde, iktidarla birlikte yaşadı. Katoliklik güney Avrupa'da güçlenirken, katı yapıdan uzaklaşan Kuzey Avrupa halkları arasında Protestanlık yeni sözcüleri ve yorumlarıyla Katolikliğe karşı olan halklar ve krallar arasında yayılıp etkin bir güce ulaştı.

Görüldüğü gibi aristokrasi Katolikse, yeni sınıfın, şehir efendisi burjuvazinin ideologları da Katolikliğin karşısına daha insani bir mezhep çıkardılar.

Batılı Olamayışımız

Batılı Olamayışımızın Nedenleri

26 Haziran 2014

Dinsel temada düşünmek. Doğu düşüncesinin ve Doğu kültürünün kendine has bir karakteri vardır; bu karakter kendini dinsel bir tema üzerinde düşünüş ve yaşayış olarak algılar. Zaman içinde egemen kültür başat uygarlığı yaratmıştır: Orta Doğu'da İslam, Uzak Doğu'da Budizm en egemen yaşam ve uygarlık biçimidir. Yanında ortaya çıkan diğer dinler ya ana din kültüründen kopmuş ya da aynı toprakların doğurduğu dinsel öğelerdir.

Uygarlık tarihi temelde emeğin sömürülüş tarihi olsa da bu sömürüye payanda olan toplumların ruhunu yaratan şey, dinlerin kendi içlerindeki mücadelelerin tarihidir. Avrupa bu mücadeleyi yaparken mistisizmin pek egemen olmadığı Helen ve site kültürüyle Orta Doğu kökenli Hıristiyanlığı kendi iç mücadeleleriyle yoğurdu ve pozitivizmi yarattı.

Tek yönlü pozitivizm. İslam'ın Batı üzerindeki eski egemenliği yalnızca savaşlar ve ilhaklarla ilgiliydi; yine de İslam'ın yarattığı ruh ve toplumsal yapı güçlü bir toplum

doğurmuştu. Osmanlı, yalnızca askerî alanda da olsa pozitif düşünmeye çalıştı; ordu teçhizatını geliştirdi, rasathane kurdu ve kültürünü zamanın en güçlü uygarlığı olarak tarihe geçirdi. Ama Osmanlı'nın hâlâ süren hastalığı, pozitivizmi yalnızca askerî alanda görüp diğer toplumsal katmanlara aktaramamasıdır.

Dahası askerî alanda güçlü olduğu için kendi karşıt kültürünün, muhalif olanı besleyen kültürün doğmasına izin vermedi. Kendini yineleyen ama yenileyemeyen bir kültür olarak Doğu-Batı sarmalında kendini hâlâ savaşa itiyor.

Tek kültür, çok kültür. Batı kendi kültürünü yaratırken, kendi kendini yıkarken karşısında güçlü bir askerî kesim yoktu. Muhalifler kendilerine yaşam alanı buldu, yarın iktidar olabilme seçeneğini de yaratmayı bildi; yeni olan kendini ortaya koyma fırsatı buldu. Doğu tek kültürle övünürken Batı'da çok kültürlülük yaşandı. Kısa vadede tek kültür egemen olur; ama uzun vadede kendini yeniden yaratamadığı için kendi kendini tüketir, gelişme dinamiğini dinamitler. Tarih onun için tekerrürden ibaret kalır; ta ki başka bir uygarlık sahneye çıkana kadar.

Tanzimatçı kafa. Tanzimatçıların Batı'yı sorgulamadan, yalnızca sonuçlarıyla çözümleyip bize uyarlamaya çalışmaları Doğu kültürünün karakterini ele verir. Toynbee de Huntington da Doğu'nun Batılı olamayacağını doğru söyler. Batı'nın düşünüş yapısına hiç sahip olmadık; Batı'nın sonuçlarını alıp kendimize monte ettik. Her şeyden önce pozitivizmi kendi kültürümüzde, düşünüş ve yaşayış olarak yaratmadık. Pozitivizmin etkisinde ve

egemenliğinde kaldığımız için onu ithal etmeye çalıştık. Mucitlerimiz maneviyatçı olunca ("yaratmak yalnızca Allah'a mahsustur") icat işi de Batı'ya kaldı; biz Batı'nın ürettiği teknolojileri alırken onların karnını doyurma görevi bize yıkıldı.

Tanzimatçı kafa yapısını aşmadığımız, muhalif olana hayat hakkı tanımadığımız sürece yeniyi yaratamayız. Yeniyi yaratamayan, eski zamanda, dünün teknolojisiyle, dünde yaşar; yarını yaşayan toplumların oyuncağı olmaktan öteye geçemez.

Geçmiş tarihle övündüğün kadar bugün yaptıklarınla övünemiyorsan geri bir tarihte yaşıyorsun demektir. Bugün yaptıklarınla kendi toplumunu ve yakın çevreni mutlu edemiyorsan, yarın seni mutsuzluklar bekliyor olacaktır.

İslam'ın Şekilciliği

26 Haziran 2014

Peygamber bugün baksaydı. Hz. Muhammed yaşasaydı da şöyle bir etrafına baksaydı, "Müslümanlar benim bıraktığım gibi her şeyde ileri ve dünyaya hâkim mi? Eskiden kâfirlerden ölen çok olurken şimdi neden Müslümanlar daha çok ölüyor?" diye sormaz mıydı? Elden ele dolaşan meşhur "Şeyh Ahmet vasiyetnamesi"nde bile Peygamber'in ağzından söylenen şudur: Ümmetim tevbe etsin, kötü yollardan uzak dursun, ibadet etsin, zekâtını versin. Yani o toplumdaki kargaşaya karşı ahlâklı olmaları, kendilerine bir yaşam felsefesi edinmeleri ve zekâtla sosyal adaleti sağlamaları isteniyor.

Bilimden uzaklaşan ümmet. Şimdi Müslümanlar ne yapıyor? İslam'ın yaşam felsefesini basit bir örtünmeye ve birkaç ritüele indirgiyor: namaz kılıp oruç tuttuktan sonra günlük hayata dönüp zamanı boşa harcamak, yalnızca dua edip beklemek, her şeyi devletten beklemek, çalışmadan yaşamayı huy edinmek. Araplar bunu petrol sayesinde elde etti; ama onların dışındaki bütün Müslüman âlemi açlık ve sefalet içinde. Çünkü Müslümanlığı şekillerin içine boğdular. Dün görkemli bir uygarlık yaratan İslam, bugün Irak'ta, Afganistan'da başka ülkelerin postalları altında inliyor.

Neden mi? Bilimden uzaklaşıldı, şekilci bir İslam kabul edildi; İslam bugünkü dünyaya uyarlanamadı, ileri bir gelişme dinamiği olmayan bir yapıya büründü. Hem Acem hem Arap bilim insanlarının yetişmesini petrol engelledi; çünkü bilimi yaratmaya ihtiyaçları yok, bilimi satın alıyorlar. Bu yüzden modern dünyada değil, yüz yıl öncesinde yaşıyorlar. İslam'ı şekilci bir yapıya mahkûm ederek Arap ve Acem kültürü geriledi; İslam da onlarla birlikte gerilemeye devam etti.

Türkiye bu çizgiden çıkıp bilim felsefesine yaklaşmış olmasına rağmen, İslam'ın şekilci yapısı Türkiye'yi de kendi yanına çekmeye çalışıyor. Ya da İslam, şekilci ama ilerlemeci yanıyla kendini Türkiye üzerinden var etmeye çalışıyor.

Oryantalizm ve Bir Cevap

Notlar

Ruhunu kaybetmek. Haçlı Seferleri'nin başarısızlıkla sonuçlanmasından sonra Batı sömürgeciliğini İslam ülkelerine yerleştirmenin başka yollarını arayan kilise, geliştirdiği oryantalizm yöntemleriyle yıllarca sabırla çalışarak İslam âlemini ele geçirmenin yollarını aradı. Oryantalist Louis Massignon'a atfedilen söz bunu özetler: Onların felsefelerini ve dinlerini berbat ettik, şahsiyetlerinde büyük bir boşluk yarattık; artık ruhlarını kaybettiler.

Bu sayfaya başkalarından da notlar almıştım: Mujica'nın zengin olmak isteyenin eninde sonunda ruhunu şeytana satacağı uyarısı, Acton'ın demokrasinin çoğunluğun tiranlığına dönüşebileceği tespiti, Einstein'ın aynı şeyleri yapıp farklı sonuç beklemenin akılsızlık olduğu sözü. Benim notum ise şuydu: İstedikten sonra her şeyi kazanırsınız; çalışan kazanır, çalışmayan diğerlerinden artakalanı kazanır.

"Atatürk olmasaydı" diyenlere cevap. Senai Demirci, 14 Kasım 2013'te Atatürk devrimlerini yabancı işgalcilerin yapacağı zulme benzeten "Atatürk olmasaydı..." diye başlayan bir yazı yazmıştı: "Fransızlar başörtülerini çekerdi, İngilizler şapka giydirirdi, Ruslar camileri ahır yapardı..." Ona cevabım şuydu:

Atatürk olmasaydı, Fransızlar Antep'i savunan Sütçü İmam'ı ezer, sonra Hıristiyan mektepleri açar, başına da haham ve papaz koyardı. Türkleri ve Müslümanları azınlık yapıp kuzeye sürer; başörtüsü sorunu Antep'te hiç kalmazdı, sen de Filistin ve Suriye gibi azınlık mezalimi yaşardın. Senin annenin, babaannenin başörtüsünü hangi

Türkiye Cumhuriyeti hükümeti çıkardı? Demek ki hükümet eden, kendi cumhuriyetini yaşatıyor.

Kız çocuklarını okutmayan, hemşire dışında kadını hiç memur yapmayan Osmanlı zihniyeti bugün yaşasaydı, Afgan Müslümanlığı gibi burka içinde ya da hâlâ kara çarşafla yaşardın. Kaldı ki bu adamlar uzaydan gelmedi; çözüm üretemeyen, Türkiye'nin önünü açamayan basîretsiz Osmanlı memurlarına karşı yine kendi insanlarımızın çözüm üretme çabasıydılar. Senin kadroların çözüm üretseydi, bugün olduğu gibi Cumhuriyet'in ilk yıllarında da hükümete girerdi. Senin dedelerin çözüm üretemediği ve girdiği her savaşta yeni çözümler bulamadığı için Kurtuluş Savaşı'nda Avrupa'yla birlikte yenildi. İngiliz mandası isteyen, Osmanlı'nın eski topraklarına özlem duyan, yeni Cumhuriyet'le uzlaşmayan eski kadrolar hilafetle birlikte tarihin çöplüğüne gömüldü.

Cumhuriyet'in bıraktığı hilafeti başka bir Arap ülkesi alabilirdi; nasıl Osmanlı Araplardan aldıysa Araplar da devam ettirebilirdi. Ama kimse o hırkayı giyemez; çünkü artık bir İslam devleti yok, Arap devletçikleri var. Burası Türkiye; elbette Türk Müslümanlığını yaşar.

Kızlarımız okuyor ve memur oluyorsa Cumhuriyet sayesindedir. Yoksa kızlarınız evlerde cariye olarak çalışır, araba kullanamaz, doktor olamaz, seçme ve seçilme hakkı olmazdı; bugün başını örten kadın oy bile veremez, başörtülü memur olamazdı. Başörtülü memurlarımız ve okuyan başörtülü kızlarımız Cumhuriyet sayesinde vardır.

Biraz da bilimle mücadele edin; başörtüsüyle mücadele ettiğiniz kadar. Bez neyi örterseniz orayı kapatır; bazıları

kadınlar dünyaya karanlık baksın diye gözlerini bile kapatıyor. Kendi Cumhuriyet'inizi yüceltin ki siz de yücelesiniz. Cumhuriyet'le kuru gürültü savaşını bırakın; dünya Müslümanların üstünde yeni bombalarını deniyor. Bre aymazlar, dünyayla bilimle yarışın! Kim üst subay olursa kendine benzemeyeni bir bahaneyle atıyor; siz de eşi başörtülü diye subayların ordudan atılmasına karşılık Ergenekon'la subayları yalnızca atmadınız, hapse de tıktınız.

İslam Dünyasının Ortaçağı

İslam'ın Aydınlanması ve Ortaçağı

Nisan 2017

Haçlılardan sanayiye. Bildiğimiz Ortaçağ'da Hıristiyanlık, kendi karanlık çağında bilgiye ve bilime sırtını dönmüş, Doğu'nun zengin medeniyetine sahip olmak için Haçlı Seferleri düzenliyordu. Küçük Ortaçağ krallarını papazların birleştiriciliğinde toplayıp Kudüs'ü yeniden almak için Batı'dan Doğu'ya büyük ordularla akınlar yapıyordu.

Artık Batı medeniyeti zenginleşti; büyük krallıkları ve imparatorlukları yeniden kurdu. Önce Britanya "güneş batmayan" uygarlığını yarattı; kömürün gücü ve buhar makinesinin icadıyla dünyayı küçük bir sömürgesi yaptı. Ardından gelen yeniden paylaşım savaşında, fakirleşen ve uygarlıktan uzaklaşan Doğu bilime ve bilgiye set çekince bütün teknolojik üstünlüğünü Batı'ya kaptırdı. Oysa surları parçalayan, kaleleri yerle bir eden topları ilk Osmanlı döktürmüştü. Batı ise bilim insanlarını kendi içinde adeta devşirerek uygarlığını zenginleştirdi. Haçlı savaşlarıyla elde edemediği zenginliği kendi içine dönerek buldu:

Hıristiyan felsefesinin yerine bilim ve insan felsefesini koydu; önce buharın, sonra motorun gücünü elektrik ve petrolle birleştirerek Ortaçağ'dan çıktı ve uygarlığın ışığını eline geçirdi.

Petrol ve diktatörler. Doğu'nun elinde İslam felsefesi ve toprakları kaldı. Batı elektriği her yerde üretebilirken petrole bağımlı teknolojisiyle Arap diktatörlerini besledi ve İslam ülkelerinin ilerlemesinin önüne geçti. Arapların zengin petrol yataklarından gelen para, toplumları baskı altında tutup durağanlaştırmak için kullanıldı. Batı ürettiği malları Doğu'ya ve Arap dünyasına sattı; şeyhler derebeylerinin şatoları gibi en yüksek kulelerde, altından sırça köşklerde yaşadı. Bu arada İslam bilimden uzaklaştırılıp yalnızca ritüellerle yaşanan, kör ve gerici Vahhabi mezhebine mahkûm edildi.

Şeyhler, savaş ganimeti dağıtır gibi petrol paralarını kendi ailelerine ve yandaş sınıflara dağıtarak toplumlarını üretmeden tüketen asalak bir yaşama alıştırdı. Toplumlar karnı doyduğu sürece sürüleşir. Petrol zenginliği bütün Arapları ekonomik olarak bu ailelere bağımlı kıldı. Bu yüzden Araplarda ne milliyetçilik gelişti ne de bilimsel bilgiye ihtiyaç duyuldu. Ekonominin ihtiyacı olan fazla hiçbir üretim yapmadan petrolle sağlanırken hafiye sistemiyle rejime karşı çıkan idam edildi; toplumun üstüne ölü toprağı serpildi.

Kontrollü düşman. Batı elektrik ve petrolle üretimini artırırken hiçbir şey üretemeyen Doğu fakirleşti; Batı'nın pazarı ve savaş malzemelerinin denendiği bir alan oldu. Batı Arap şeyhlerine teknoloji, araba, silah ve uçak

satarken onların içindeki radikal grupları da silahlandırdı. Diktatörler düşmansız yaşayamayacağı için radikal örgütleri kontrollü biçimde kendileri besledi. Böylece Doğu toplumları kendi belalısını kendi içinde yarattı; Batı ise düşmansız bir şekilde üretimini artırarak kendi burjuvazisinin istediği yönde ilerledi.

Batı komünizmi eritip komünist devletlerle barıştıktan sonra kendine yeni bir düşman yaratmak zorundaydı. Orta Doğu'nun petrol zenginliğini bu toprakları ilhak etmeden kullanmak, İslam medeniyetinin motor, elektronik ve atom gücüne sahip olup rakip hâline gelmesini önlemek için diktatörleri kontrollü biçimde yönetti ve Orta Doğu'yu paylaşmaya başladı. Amerika ve Rusya, kendi sahaları saydıkları bu coğrafyayı paylaşarak kontrollü bir açık savaşa girişti.

Osmanlı'nın müsamahası, bugünün tahammülsüzlüğü. Orta Doğu Ortaçağ'daki gibi yeniden işgal ediliyor; Batı bir anda birleşip oradaki güçleri dize getiriyor. Arap ülkelerinde petrol çıkmaya devam ettikçe Vahhabi geleneğinin katı ve dışlayıcı yorumu İslam'ın üzerinde kara bir örtü olarak kalacak. Oysa Osmanlı, gücünün doruğundayken kendinden olmayan mezhepleri yok etmek bir yana, Hıristiyan kiliselerinin de yaşamasını sağladı; bugün Avrupa'da camilerin açılması gibi kiliselere müsamaha gösterdi. Bu, Osmanlı'nın gücünü gösterir. Bugün ise başat bir mezhep diğer mezheplerin kendini yönetmesine bile tahammül edemiyor; Osmanlı'nın torunları bile bir kilisenin yeniden açılmasına izin vermiyor.

Bu tahammülsüzlük, herkesi ve her şeyi kendine benzetme çabasındaki güçsüzlük, kendinden küçükleri yok ederek ayakta kalmaya çalışıyor. Kendi kendine benzeyerek büyüme arzusu Orta Doğu'da mezhep savaşlarına, İslam dünyasının kan gölüne dönmesine yol açıyor. Suudi Arabistan kendinden yana olanları finanse ediyor, finans gücünün büyük kısmıyla da Avrupa'yı finanse etmeye devam ediyor. Savaş oyunlarında hep seyirci kalıyor; ama el altından kendine yakın örgütleri ve devletleri besleyip kendi ideolojisine göre biçimlendiriyor, Orta Doğu'daki yangını söndürmek için hiçbir çaba göstermiyor. Osmanlı'nın güçlü zamanlarında Fransa ya da başka Avrupa ülkeleri kendi anlaşmazlıklarında Osmanlı'yı yanlarına nasıl çağırıyorsa, bugün Orta Doğu'daki Müslüman ülkeler de Amerika'yı savaşta yanlarına çağırıyor.

Arap Baharı. Obama'nın ılımlı politikası ve Büyük Orta Doğu Projesi'yle eskimiş diktatörler devrildi; İslam ülkeleri dize getirildi, iktidar yerel güçlere, güçsüz iktidarlara dağıtıldı. Avrupa'yı petrolle tehdit eden, ona kafa tutan Kaddafi gibi diktatörler ortadan kalktı. Süreç Suriye'nin parçalanmasıyla tamamlanacaktı; ama Amerika'da şahin kanat yeniden yönetimin başına geçti.

Müslüman kanı. İslam'ın aydınlanması ve Ortaçağı hâlâ sürüyor. Basîretsiz liderler şatolarda, saraylarda, gökdelenlerde yaşarken Avrupa ve Uzak Doğu uzayda yer paylaşıyor. Orta Doğu'da ise toprak paylaşımı sürüyor; Amerika büyük ağabey gibi gelip "Sen kimyasal silah attın, sen orayı işgal ettin" diyerek bölgeyi kan gölüne çeviriyor.

Ölenler Müslüman; biri başka mezhepten, diğeri başka milletten diye birbirlerini öldürtürken bombalanan yine İslam ülkesi. Savaş İslam üzerinden yönetiliyor, film senaryosu İslam ülkelerinde çekiliyor; diğer İslam ülkeleri de "benim mezhebimden olanları koruyor" diye alkış tutuyor. Akan Müslüman kanıdır.

Buna hiçbir Batılının müdahil olmaması gerekirken, kendi içimizde çözemediğimiz sorunlar Avrupa'nın silahları ve bombalarıyla, Müslümanı Müslümana kırdırarak "çözülüyor". Batı Haçlı Seferleri'ndeki gibi artık papazlarıyla değil, diktatörlerin gücüyle, ekonomisiyle ve teknolojisiyle bombalıyor.

Müslüman ülkeler ne yapıyor? Kendilerini yok edenlere lanet okuyor, Allah'tan onların belasını vermesini istiyor; ama sefil yaşamlarına devam ediyor. Kendileri gibi olmayanları yok ederek hayatta kalmaya çalışırken Batı ülkeleri muhalifleri, karşı tarafı destekliyor. Dışlanan mezhepler ve halklar kendi ülkelerinden değil başka ülkelerden yardım bekliyor ve bu yardımı Batı'dan kolayca alıyor. Böylece İslam'ın aydınlanma felsefesi yerine Arapların kendi gelenekleriyle ürettiği, tamamen şekle dayanan bir İslam diğer halklara ve gruplara baskıyla dayatılıyor.

İlim Çin'de de olsa. Oysa İslam bu Orta Doğu'ya neden gelmişti? Birbirini yiyen çadır bedevilerini medeniyetle tanıştırmak için. Hz. Ali'nin "Bana bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum" sözü, bilime ve bilgiye ne kadar aç olduklarını gösterir. Bugünkü İslam ise kendi insanını köle yapıyor (IŞİD'in kadın köle pazarları kurması), kendinden

olmayanları kendine benzetmeye, karşı olanları öldürmeye çalışıyor. Batı da gelip senden olmayanı destekleyerek İslam'ı dünyaya sürekli savaşan, insan öldüren bir medeniyet olarak sunuyor; buradaki savaşı kendi kamuoyuna anlatırken iktidarına destek topluyor.

Müslümanlar önce birlikte yaşamayı öğrenmeli. Diktatörlerin yeni iç düşmanlar yaratmasına izin verilmemeli. Başka halkların sizi kurtarmasını beklerseniz, sofranızın baş köşesine oturup size hizmet ediyormuş gibi yaparken ülkenizi bir başkası bölüşür. Kendi ülkenizi kendi halkınızla birlikte üretirseniz birlikte yükselirsiniz; ülkeniz bölüşülürse halkınızla birlikte küçülürsünüz. Arap aydınları, ülkenizi kurtaracak bir lider aramayın; petrol paralarını yiyecek yer arayacağınıza halkınıza hizmet edin.

Afrika'daki İslam ülkelerinin diktatörleri nasıl devrildiyse, Orta Doğu'daki şeyh diktatörlerini de İslam ülkelerinin halkları kendileri devirmeli. Batı Suriye'ye gelince her şeyi durdurdu; bu kadarına izin verdi. Zaten Saddam'ın ve Esad'ın ülkesinde kontrollü savaş sürüyor. Arap yarımadasında şeyhlerin yüksek kulelerdeki şatoları hâlâ dimdik ayakta; Mezopotamya ise hâlâ insan kanıyla sulanıyor. İslam aydınları kendi yarattıkları kan gölünden utanmalı. Çözüm, İslam'ı kendi içinde yeniden insana hizmet eden, bilime ve bilgiye açık, dünyayı ileri medeniyetler seviyesine taşıyan bir anlayışa kavuşturmaktır. İslam'ın ilk dönemlerindeki "İlim Çin'de de olsa onu alın" anlayışıyla gelişime ve değişime açık olmalı.

Çağın savaşı. Hz. Muhammed dönemindeki İslam, Osmanlı'daki İslam, Suudi Arabistan'daki İslam; hepsi belli

aşamaların, belli bir birikimin ve ekonomiye hizmet eden belli dönemlerin ürünüdür. Sizin İslam'ınız kan ve gözyaşı üretiyor, topluma sürekli savaş getiriyorsa orada bir yanlışlık vardır. İslam gittiği yere medeniyetini götürdü, oraların gelişmesini sağladı. Sizin İslam'ınız gelişme ve ilerleme yaratmıyorsa, İslam'a değil İslam'ın düşmanlarına hizmet etmiş olursunuz. İslam gelişmesi durduğunda, ekonomisi zayıfladığında geriler; gerileme de yok oluş demektir.

Her savaş büyüme ve ilerleme getirmez; yok olarak kazanım olmaz. Artık savaş kılıçlarla, toprak kazanarak değil; ekonomik üretimle, teknolojiyle, bilimle, bilgiyle, yarışarak yapılıyor. Müslüman dünyası her çağın gerektirdiği savaşı vermeli. Kılıçlarla ülke fethetme devri bitti; tüfekle dünyayı bölüşme devri uçakların göğü doldurmasıyla bir asır önce sona erdi. Artık uzay yarışı başladı.

İslam dünyası kendi uyanışını, kendi ışığını kendisi yakalamalıdır. Bütün savaşları lanetliyoruz.

Şia ile Sünni, İran ile Suud ve Yeni Dünyanın Öcüsü IŞİD

21 Mart 2016

Petrol savaşı ve idam. Zengin Arap şeyhleri ile Amerika ve Batı dünyası arasındaki ortaklık, Orta Doğu petrolleri üzerindeki hâkimiyet savaşıyla yine kan, yine gözyaşı akıtıyor. ABD'nin kaya gazı ve petrolüyle dış petrole ihtiyacı azalınca pazar kaybeden Suudiler arzı artırarak

paylarını büyütmeye çalıştı. Batı'nın İran'la flört ettiğini, İran petrolünün piyasaya gireceğini bilen Suudiler piyasaya tam hâkim olmak için üretimi artırdı; petrol fiyatları düştü.

Uzun müzakerelerden sonra İran'a uygulanan ambargo kalktı. İran petrol gelirini artırmak için üretimi artırmaya hazırlanırken mahzenlerindeki üç bin kilometre menzilli füzeleri de gösteriyordu. Bu arada Suudi Arabistan, muhalefet yaptığı gerekçesiyle Şii bir din adamını idam etti. İran halkı ayaklandı, Suudi temsilciliklerini yakarak cevap verdi. İslam dünyası mezhep savaşlarına geri dönerek hemen ikiye bölündü; Suudi Arabistan'a bağlı devletler renklerini belli etti. Böylece Batı'nın gemlemeye çalıştığı İran'a karşı bir Suudi cephesi oluştu. Ambargoyu kaldıran Amerika, Müslüman ülkeleri mezhep bloklarına ayırarak iki gücü karşı karşıya getiriyordu.

Arap Baharı ve diktatörlerin sonu. Arap Baharı'nda ayaklanan Mısır, Fas, Tunus ve Libya halkları karşısında, muhalefete müsamaha göstermeyen güçlü liderler kâğıttan kuleler gibi yıkıldı. Batı cılız muhalefetlere her türlü desteği verdi; internet ve yeni iletişim araçlarıyla bir anda ortaya çıkan halk yürüyüşleri sonucunda iktidar diktatör ailelerin elinden alınıp demokrat bile olamayan güdük hareketlere verildi. Mısır'da Müslüman Kardeşler gibi klikler iktidara geldi; ilkel şeriat kararları alındı, eski iktidarlar gibi yeni gelenler de azınlıklara ve kendilerinden olmayanlara zulüm etti. Müslüman Kardeşler çok zorlanmadan iktidardan uzaklaştırıldı. Bu arada Suudi Arabistan'daki yüzde on beşlik Şii nüfus Vahhabilere karşı

muhalefete başladı; Yemen'de Şii nüfusun ayaklanmasını Suudi tankları bastırdı.

Görüldüğü gibi Yeşil Kuşak teorisiyle ortaya çıkmış, petrol geliriyle ayakta kalan, tek kişi ya da tek aile cumhuriyetleri olan Orta Doğu ve Afrika'nın küçük diktatörlerine artık ihtiyaç kalmamıştı. Bu ülkeler kolayca birbirine terör ihraç ediyordu. Batı, Irak'a girip Saddam'ı yıkınca Arap diktatörlerinin hiçbir halk gücüne dayanmadığını, kolayca çökebileceğini gördü. "Arap Baharı" jargonunu yaratarak hiç halk hareketi yaşamamış halklara yeni bir ideoloji verdi. Uçakların ve füzelerin yıkamadığı Kaddafi ve hep iktidarda kalan Mübarek halk hareketlerine dayanamadı. Araplar Saddam'ı nasıl sattıysa Kaddafi'yi de yandaşları yalnız bıraktı; "Ben sizin babanızım" sözlerine aldırmadan bir çukurda öldürdüler. Afrika'nın teokratik devletçiklerini yıkan örgütler, Batı'nın ve Türkiye'nin desteğiyle Orta Doğu'ya, Suriye'ye ihraç edildi.

Batı diktatörleri neden gözden çıkardı? İhaleyi alan bu örgütler Batı'nın desteğiyle kolayca büyük bir bölgeyi ele geçirdi. Ama hiçbir ideolojisi olmayan muhalefet, liderini satmayan Şii kadrolar karşısında Suriye'de iktidarı alamadı. Oysa Batı, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra muhalefeti yok eden Arap diktatörlerini, Batı'ya kesintisiz petrol akışını sağlayan, Ortaçağ kralları gibi hep aynı aileden gelen kabile devletlerini desteklemişti. Muhalefetten iktidara yürüyen bir İslam ülkesi istememiş, Batı'ya bağımlı, demokrat olmayan ailelerin iktidarına göz yummuştu. Neden birden bu diktatörleri gözden çıkardı? Çünkü bu diktatörlerin elinin altındaki terör örgütleri Amerika'nın

prestijini sarsmış, ikiz kuleleri ve Pentagon'u vurabilmişti. Bunun üzerine Batı, İslam ülkelerinin iç muhalefetlerini destekleyerek Müslümanı Müslümanla savaştırma yoluna gitti.

Arap Baharı'yla iktidarlar el değiştirirken Batı, İslam'ın ayrışma ve çatışma noktası olan mezhep savaşlarını yeniden gündeme taşıdı. İki tarafı birbirinin üstüne sürmek için İran'ı dizginlemeyi bırakıp Suudilere karşı güçlü bir karşıt yarattı; Irak'ı güçsüz bir hükümetle bölerek petrol savaşlarını kızıştırdı.

İlkelliğe dönüş ideolojisi. Bu ortamda "öze dönüş", Peygamber dönemindeki yaşama öykünme, çadır yaşamına ve ilkel komün düzenine dönüş ideolojileri, Arapların otoritesiz kalmasıyla yeni bir otorite olarak geniş bir alan buldu. Güçlü bir ideoloji yaratamayan bu güçler, Saddam'dan boşalan ve Suriye'nin geri çekilmesiyle boşta kalan bölgelerde Şia karşıtı Sünni grupları yanlarına çekerek hâkimiyet kurdu. Irak'ta bir petrol bölgesini ele geçirerek "devletlerine" kaynak bile yarattılar. Gerçek bir devlet gibi davranamayan bu vahşi örgütler insan kıyımına başladı; yeni bir şey yaratmayan ama yok edici, güdük ideolojiler üredi.

Batı dünyası, İslam devletlerini kendi içlerindeki vahşi örgütlerle dizginlemek istiyordu. IŞİD kendini Amerikan ve Yahudi karşıtı olarak lanse etmek yerine kendisi gibi düşünmeyen bütün Müslümanların kellesini keserek yok etmeyi hedefledi; Batı da ellerini ovuşturarak seyretti. Irak-Şam İslam Devleti'ni kurmaya çalışan bu yapı, ilkel ve eklektik "kara ideolojisi"yle kelle keserek korku saldı;

kadınları köle pazarlarında satarak kendine gelir, yandaşlarına köle üretti. Petrol kuyularına sahip olarak hayatta kaldı, Araplar arasında geniş kitlelere ulaştı; Batı'dan, kuzeyden ve güneyden gençleri vahşete çağırarak yandaş topladı.

Yeşil kuşaktan kara kuşağa. İslam'ın içindeki derin çatlak, Ehl-i Sünnet ile Ehl-i Beyt arasındaki ayrılık, yeniden kanırtıldı. Suudiler, alt kadroları eliyle El Kaide'yi destekledikleri gibi karşıt mezhepleri yok etmek için şiddet ideolojisinin Arap ülkelerinde yeşereceği vahalar yarattı. İslam'ı geliştirecek hiçbir çaba göstermediler; İslam'ın ilk dönemine öykünmeyle 21. yüzyılda IŞİD'in vahşi ve ilkel felsefesi doğdu. Canlı bombalarla ölüm korkusu yaratıldı, canlı bomba olanlara cennet müjdelendi; gayrimüslim ya da "sahte Müslüman" sayılan bütün karşıtlar yok edilerek alan hâkimiyeti kuruldu.

Batı, kendisine muhalefet eden Şii yapıları ve dünyaya kafa tutan İran'ı yıllarca dizginlemeye çalıştı. Demokrasiyi kuramayan Müslüman ülkelerde Yeşil Kuşak'ın yerine mezhep savaşlarını koydu; Arap petrollerinin iç savaşlarda harcanması için muhalif kadroları destekleyerek içeriden kışkırttı. Arap liderler, demokrat olamayan İslam ülkeleri ve Batı'nın Yeşil Kuşak'tan sonraki "kara-yeşil kuşak" teorisyenleri, İslam'ın aslına dönüş adına esirlerin kellelerini kesmeyi, esir kadınları köle pazarlarında satmayı, put kırma adına tarihî eserleri yıkmayı, 21. yüzyılın en büyük trajedisini Arap halklarına yaşattı. Bin Ladin'in Amerikan karşıtlığının Şii karşıtlığına dönüşmesi için Batı ve koltuğuna yapışmış şeyhler bu "aslına dönüş"

ideolojilerini yarattı, IŞİD'i zımnen destekledi. Petrol sermayesiyle beslenen bu kara terör, aynı dili konuşan Araplar arasında hızla yayıldı.

Yeşil Kuşak ideolojisi artık gereksizleşmişti: Rusya kapitalistleşmiş, Çin kapitalist dünya pazarına girmiş, NATO'nun varlık nedeni olan söylemler anlamını yitirmişti. Her bölge kendi ekonomik birliğini kuruyordu. Kaddafi gibi küçük diktatör hükümetler zaten tıkanmıştı. Bilişime açılan Arap dünyasında, muhalefeti yok ederek ayakta kalan, azınlık mezhebin çoğunluğa hükmettiği rejimlerden kurtulmanın yeni yöntemi, bilişim çağında Arap hükümetlerini devirmekti.

Mısır, Irak, Suriye. Tahrir Meydanı'nı dolduranlar hızlı bir iktidar sarhoşluğuna düştü. Müslüman Kardeşler'den Mursi'nin iktidarı kadınlar üzerine fetvalarla toplumu Vahhabileştirmeye çalıştı; kafası boş, kör bir ideoloji iktidarı oldu. Sonra Batı destekli başka bir klik, Sisi, Suudilere rağmen iktidara geldi. Ama Suudi Arabistan boş durmuyordu. Irak'ta yıllarca Saddam zulmü altında yaşayan Şiiler iktidara gelmişti; Suriye'deki azınlık iktidarı da devrilmeliydi. Amerika'nın başına bela olan Bin Ladin Afganistan'da Suudiler tarafından yetiştirilmişti. Taliban yeterince ötelenince Suudiler, Hizbullah ile İran'ın Orta Doğu'daki hâkimiyetine, özellikle de ellerinden giden Irak'a karşı Suriye'yi Batı'dan istediler. Unutulan şey, Suriye'nin Sünni iktidarlar gibi pamuk ipliğine bağlı olmayan bir lideri olduğuydu. İran'ın ve Irak'ın desteğiyle, sonunda da Rusya'yı çağırmasıyla Esad yeniden canlandı.

Kara kuşak. Amerika, Afganistan'da yetiştirilen El Kaide'nin nasıl Batı karşıtı bir örgüte dönüştüğünü görmüştü. Rusya ve Çin'le ekonomik ortaklık kurulunca Yeşil Kuşak'a ihtiyaç kalmadı; onun içinden türeyen Batı karşıtı örgütlerin yerine Müslümanları ikiye bölecek "kara kuşak" örgütleri yaratıldı. Hedef artık komünizm değil, İslam'ın içindeki derin çatlaklardı. Ehl-i Beyt ve Ehl-i Sünnet olarak bölünmüş bu coğrafyayı kendi içinden vurmak, Arap ve Acem petrolünü karşı karşıya getirip sürekli çatışma içinde tutmak isteniyordu. Bin Ladin'in Batı karşıtı örgütü Sünni-Şii bölünmesinde kullanılarak hem bir Kürt koridoru oluşturmak hem de İsrail'e ve Batı'ya giden petrolün güvenliğini sağlamak için bölgede "temizlik" yapan bir örgüt yaratıldı. Şimdiye kadar devlet kuramamış, Amerika'nın ve Batı'nın himayesine ihtiyaç duyan Kürt gruplara da Kürt bölgesini savunma görevi verildi. Böylece Araplara, Türklere ve İran'a karşı Kürt kartı her zaman ellerinin altında olacaktı. Bölge tarihinin en vahşi dönemine girmekte gecikmedi.

Saddam'ın Irak'ından kopan, Maliki'nin Irak'ında yer bulamayan kuzeydeki Sünni bölgeler bu kara kuşakla sarıldı; korku ve yıldırma politikasıyla sürekli bir terör üçgeninde tutuldu. Amaç, İslam'ın bölünmesini bir iç çatışmaya dönüştürmek ve Batı karşıtlığına kaymasını önlemekti.

Sünni Hizbullah. Artık İslamcı kara terör Batı'ya ve Hıristiyan dünyasına değil, İslam dünyasının içine yöneltiliyordu. İran ambargosu kaldırılarak Şia serbest bırakılırken Suudi Arabistan'dan beslenen kara terör, IŞİD,

Orta Doğu sarmalında kullanıldı; İran Hizbullah'sına karşı bir "Sünni Hizbullah" yaratıldı. Kanaatime göre IŞİD'i hem Amerika hem Almanya kolladı. Bağımsızlık yanlısı Şii kolun yerine bağımlılık ve kör itaat üzerine kurulu, Katar sermayesiyle desteklenen, Suudi Arabistan'ın yönlendirdiği bu örgüt Esad yanlısı Suriye üzerinde baskı aracı oldu. Hem Şiiliğin yayılmasının ve Irak petrollerinin Şiilerce yönetilmesinin önüne geçmek hem de İsrail için ılımlı bir Sünni devletle bir petrol geçiş koridoru oluşturmak istendi. Musul'u IŞİD işgal ederken Kerkük Kürtlere bırakıldı; Irak'ın kuzeyindeki iki petrol bölgesi böylece paylaşılmış oldu.

Batı ve Amerika, Yeşil Kuşak'la yetiştirip kendi içlerine kadar sızmış radikal örgütleri İslam'ın kendi iç savaşına, Orta Doğu bataklığına yönlendirdi ve bunu dışarıdan desteklemeye devam ediyor. Yandaş Müslüman ülkeleri yanına çekerek bu örgütlerin finansmanını sağlarken İran'a ve Şia'ya karşı kara bir terör devleti kurdurdu.

Petrol parasının çürüttüğü. Bu petrol paraları nice kıytırık diktatörün, nice basit Arap ailesinin iktidarını tek başına sürdürmesini sağladı; her türlü antidemokratik uygulamayı ve geri düşünceyi besledi. Halka dağıtılan paralarla çalışmadan yaşama alışkanlığı yayıldı. OPEC'le ortaya çıkan Kaddafi gibi bağımsızlık yanlısı, Saddam gibi dünyaya kafa tutan diktatörler, yıllarca hüküm süren Mübarek ve Fas'ın, Tunus'un muhalefetsiz rejimleri, Müslüman toplumların gelişme dinamiklerini çürüttü. Sonunda Batı "özgürlük" için Arap Baharı'nı yarattı; eskiyen Yeşil Kuşak diktatörleri demokratik olmayan ama

halk destekli kitlelerce alaşağı edildi. Bu, Amerika'nın Yeşil Kuşak'tan vazgeçip Şii-Sünni çatışmasını öne çıkarmasıydı.

Suriye'de, İran ve Irak'taki Şii iktidarlarının müttefiki olan hükümet, Sünni muhalif örgütlere verilen destekle devrilmek istendi. Müslümanlar arasındaki bin yıllık çatlak yeniden hortlatıldı; Müslüman ülkeler Batı'ya kafa tutmak yerine birbirleriyle savaşır oldu, Hıristiyan ülkeler de İslamcı terörü İslam ülkelerine ihraç etti. Saddam'ın Batı karşıtı kadroları da Sünni ekolün canlanması için IŞİD'in içinde yeniden dirilip bir Irak-Şam devleti kurmaya çalıştı; IŞİD bu ortamda daha da vahşileşerek Şiilerin kafalarını kılıçla kesti ve bölgenin ne kadar geri kaldığını dünyaya gösterdi. Böylece bu kara terör, IŞİD'in ötesinde İran ile Suudi Arabistan arasında bir savaşa dönüşerek yeraltından yeryüzüne çıktı.

Canavarın doğuşu. Suudiler İslami Cihat ve Sünni Hizbullah'la bölgede hâkimiyet kuramayınca Taliban'ı ve Saddam'ın dağılan askerlerini bir araya getirerek IŞİD (DEAŞ) devletine giden yolu açtı. Esad'ın gitmesi için Suudilere açıkça destek veren Türkiye, Suriye'de savaşan taraflardan biri olan Rusya'yla uçak krizi yaşadı. IŞİD ise yıldırma, tedhiş ve kelle kesmeyle, Şia karşıtlığıyla otoritenin ve devletin zayıf olduğu yerlerde hızla yayıldı. Musul'un petrol bölgesini ve rafinerilerini ele geçirip devletini büyütmek için her türlü vahşeti kullandı. Suudiler İran'ın bölgede at oynatmasını engellemeye çalışırken dünya İslam'ın yeni canavarını yarattı.

Bu örgüt, Suudilerin kendi ülkesinde kurduğu Vahhabiliği İslam'ın ilk günlerine dönüş hayaliyle yaydı: insanları biat

ettirdi, esir aldığı erkekleri öldürdü, kadınları pazarda köle olarak sattı. Geçmişi silmek için "putlarla savaş" mantığıyla tarihî yapıları ve ören yerlerini yıktı. Sünni olmayanların, Şia'ya yakın olanların ve Batılıların kellelerini keserek bölgede ve dünyada büyük bir korku saldı; zaten biat kültürüne yatkın toplumları bu korkuyla kolayca ele geçirdi. Batı da Esad karşıtı olduğu ve bölgeyi "temizlediği" için bu canavarı Suudiler ve Katar aracılığıyla hem besledi hem de yaptıklarına göz yumdu.

IŞİD Musul'u işgal edip petrol gücüne kavuşunca gücüne güç kattı; Irak'ın zaten zayıf olan ordusu, Kerkük Kürtlere bırakılırken Musul'u fazla direnmeden teslim etti. Bölgede ayakta kalabilen ve Avrupa'nın desteğini alan tek güç Kürtlerdi. IŞİD'in Batı karşıtı yüzü ortaya çıkıp Fransa'da ve Türkiye'de bombalar patlayınca, bölgede devlet kurmaya çalışan Kürtlere IŞİD'e karşı savaşmaları için her türlü destek verilmeye başlandı. Aslında herkesin gözü önündeydi: IŞİD, Esad'ı iktidardan uzaklaştırmak için ortaya çıkarılmıştı. Muhalifleri kılıçla yok ederken Batı hiç karşı çıkmadı. Diğer Esad karşıtı Sünni gruplar ise Suriye'de varlık gösteremedi; muhaliflere uçaktan atılan yardımların hepsi IŞİD'e gitti.

Batı "Bana dokunmayan düşmanımın düşmanı dostumdur" anlayışıyla ses çıkarmadı. Ancak IŞİD rafinerileri ve Irak'ın Kürt bölgelerini ele geçirince, Ankara'da canlı bombalar patlayıp Fransa'daki saldırılarda yüzlerce insan ölünce hem Türkiye'nin hem Batı'nın gözü açıldı; ama iş işten geçmişti. IŞİD dünyanın her yanından sempatizan topluyor, canlı bombalara cennet, yaşayan yandaşlarına

esir kadınlar vaat ediyordu. Sünni-Şii savaşını terör seviyesinde tutmak, Müslümanları sürekli karşı kamplarda tutup petrol üzerinde hâkimiyet kurmak, muhalif olmanın ölümle eş tutulduğu bu coğrafyada biat kültürünü ve köleliği yaşatmak yeni diktatörlerin önünü açıyordu.

Sıra Türkiye'de mi? Rusya'nın Suriye'ye destek vermesiyle Batı muhalif gruplar üzerindeki fiilî gücünü kaybetti; elinde yalnızca Batı yandaşı Kürt gruplar kaldı. IŞİD'e karşı savaşabilecek Kürt grupların genişlemesi Türkiye'nin tepkisini çekti. Irak'taki rejim değişikliği ve Suriye'deki oyundan sonra sıra Türkiye üzerinde oynanacak oyuna gelmişti. Seçimden sonra PKK, barış görüşmeleri dönemini yığınak yapmak için kullanmıştı. Batı'nın Orta Doğu'daki maddi ve silah desteğiyle güçlenen PKK, Suriye'de PYD'nin yaptığını Türkiye'de mahalle kalkışmalarına dönüştürdü. Türk hükümeti de barışla küçültemediği Kürt partilerini küçültmek için mahalle ve hendek savaşlarına girdi. Amaç, Kürt oylarını zayıflatıp yüksek oyla başkanlık rejimini getirmekti.

Öte yandan IŞİD ve PKK, Türkiye'nin Orta Doğu'daki ikili oyununu görerek mahalle savaşı yerine kalabalık yerlerde canlı bombalarla kitlesel ölümlere yöneldi. Amaç insanları kendi yaşam alanlarında korkuyla yaşatmak, yabancıları ülkeden uzaklaştırıp ekonomiye yara açmaktı. Batı da Suriye'den gelecek kara terörü Türkiye'nin içinde durdurmaya, göçmenleri Türkiye'den seçerek alarak kara kuşak kültürünün etkisini azaltmaya çalışıyor.

Oysa Türkiye Suriye'den gelen göçü kabul ederek hem IŞİD hem PKK sempatizanlarının içeri sızmasına yol açtı.

Artık Türkiye yeni Orta Doğu coğrafyasının kanlı uzantılarından biri olmaya aday. Altı ay içinde dördüncü canlı bomba halkın arasına karışarak yaşamı ve yönetimi tehdit etti. Suriye politikasına kesin çizgiler çekmedikçe, göçü denetleyemedikçe, Irak'taki pazar yerlerinde patlayan bombaları kanıksayan Araplar gibi Türkiye de kalabalıklara dalan canlı bombaları durduramayacak. Türkiye Suriyeli Arapları kendi içinde eritmeye çalışırken Doğu kökenli birçok insan da Türkiye'yi Batı'ya göç yolu olarak kullanıyor.

Kana doymayan topraklar. Ortaçağ'da zengin Doğu'ya ulaşmaya çalışan Haçlıların kimi yollarda savaşarak öldü; Kudüs'e ulaşanlar ele geçirdikleri kalede insan eti yiyerek ayakta kalmaya çalıştı. Aynı coğrafya hâlâ kana doymamış olmalı ki bugün de esirlerin kelleleri kesiliyor, esir kadınlar köle pazarlarında satılıyor. Bütün dinlerin doğduğu bu topraklar bir arpa boyu medeniyet yolu alamamış; hâlâ insan kanıyla sulanıyor. Oysa dinler kabileler arasında akan kanı durdurmak, bu bölgeye barış getirmek için gelmişti. Ne Tanrı'nın ne Allah'ın insanların ibadetine ihtiyacı vardır; ama insanların ayakta kalmak ve barışı getirmek için Tanrı'ya ihtiyacı vardır. Semavî dinler başka coğrafyalarda bu barışı sağlarken, Haçlı orduları gibi birbirinin kanını emen Orta Doğu'ya acilen barış gelmeli.

Batı'nın motorları artık petrole bağımlı değil; Batı Orta Doğu'dan elini çekmeli. İsrail de varlık nedeni olarak savaşı değil, bütün dinlerin barış merkezi olmayı seçmeli. Kapitalizm sosyalizmi yok etmek için İslam'ı kullandı; Arap halklarını demokratikleştirmeden, şeyhler eliyle sefalet ve

yoksulluk içinde ezdi. Sonuç: Hâlâ çadır bedeviliği yaşayan Arap halkları ve Batı teknolojisinin bütün meyvelerini yiyen şeyh aileleri. Arap halkları gerçek bir iktidar yürüyüşüne başladığında Batı da özgürleşecek; Arap halkları demokratikleştiğinde Batı İslamofobisini yenebilecek. Yoksa cin artık şişeden çıktı; ne Türkiye ne Batı bu korkunun dışında rahat bir yaşam bulabilecek.

İkinci Haçlı Seferi: Kudüs Kararı ve Düşündürdükleri

7 Aralık 2017

> "Tanrı İsrail'i korusun, Tanrı Filistin'i korusun ve Tanrı Amerika'yı korusun." — Trump'ın Kudüs kararı konuşmasından

Tanrılar savaşı. Ve tanrılar savaşı başladı. Kudüs, İskenderiye ve Mezopotamya kültürünün cazibe merkezi olarak yükseldiğinde çok tanrılı dünyadan tek tanrıyı, semavî dinleri yarattı. Çok tanrılı yaşamda yeryüzündeki her nesne tanrılaştırılırken gerçekte bulunamayan tanrı göğe çekildi. Semavî dinler tanrıyı nesneden ayırdı; "Tanrı her şeydir, her yerdedir" diyerek tanrıda birliği sağladı ve yeryüzündeki tanrılar savaşına son verdi.

Tanrıda birlik, toplumların ilerlemesinde bir evreydi. Semavî dinler hem küçük tanrıların savaşını bitirdi hem de birleştirici, güçlü bir felsefe yarattı. Tanrıda birliği öğrettikleri için birbirlerini besleyerek büyüdüler. Sonra semavî tanrı mücadelesi yeni dinleri doğurdu: Eski Ahit (Tevrat), Yeni Ahit (İncil) ve son kitap Kur'an yazılarak

toplumlara değişmez anayasalar kondu. Çok tanrılılık ayırıcıydı; tek tanrı ise bütünleştirici olduğundan toplumların inanç ihtiyacını daha rahat karşıladı. Kudüs, semavî dinlerin ve onlardan doğan bütün modern inançların felsefesinin ve yaşam tarzının biçimlendiği merkezdir.

Şimdi Tevrat'ın tanrısı ile İncil'in tanrısı, Kur'an'ın tanrısına karşı ittifak yaptı. Artık tanrılar savaşı başladı. İslam dünyasının geri kalmışlığı ve teknolojik geriliği, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Kudüs'e ikinci bir Haçlı Seferi başlattı: Kudüs'te İsrail devleti kuruldu.

Uzayda dolaşan demirler. Ne yazık ki İslam âlemi bilim ve teknoloji insanı yerine hurafe üreten din adamları yetiştirdi; bu yüzden tepelerimizde Amerikan jetleri uçmaya başladı. Amerikan uçakları gökyüzünde uçarken, yerli kabileler gibi "Acaba yeni tanrımız bu mu?" demeden geçemiyorum. Evet, gökleri ele geçirdiler, uzayı ele geçirdiler. İslam âleminin merkezi Mekke'de altın kaplama gökdelenlerle, altından Amerikan arabalarıyla caka satanlar, kendi savunmaları için Amerika'dan uçak filoları satın alıyor. Dolayısıyla Arapların koruyucusu ve hamisi Amerika'dır.

Allah'ın Araplara bahşettiği petrol paraları Amerikan bankalarına yatırılarak onların tanrısına hizmet ediyor. O paralarla İslam dünyasının üzerine bombalar yağdırılıyor, mezhep savaşlarıyla İslam dünyası birbirine düşman ediliyor. O da yetmeyince en ilkel İslam mezhepleri hortlatılıp ellerine silah veriliyor; IŞİD aracılığıyla İslam dünyası kana bulanıyor. Hiç Protestanlığı savunan bir

devletle Katolikliği savunan bir devletin bugün birbirine savaş açtığını gördünüz mü? Onların mezhep savaşı Ortaçağ'da kaldı.

İlim sahibi dünyanın sahibidir. Artık İslam dünyası kendi Tanrısına sahip çıkmalı. Allah'ın adını anıp sabahlara kadar ibadet ederek gökyüzünde dolaşan uçan demirleri kovamayız. "İlim Çin'de de olsa gidin alın" denmiştir; Allah ilmi ve irfanı Müslümanlara altın tepside sunmuyor. İlim ve irfan çalışanındır; ilim sahibi dünyanın da kendinin de sahibidir. İlimden uzak bir yaşam, toplumu kölelikle yaşamaya mecbur eder. Onların "tanrısı", uçan demirleri, bizim göklerimizde dolaşıyor; kendi uçan demirlerimizi göğümüzde dolaştıramazsak kendi Tanrımızın da dünyada hükmü kalmaz.

Din ulemasına sesleniyorum: Kendi ulemamızdan daha çok, din ile ilmi birleştiren bir ilim uleması yetiştirin; yoksa İslam dünyasının üzerinde kara bulutlar dolaşmaya devam edecek. Sürekli ibadet eden bir ulema değil, topluma ve insanlığa hizmet eden toplumlar yetiştirin. Allah'ın sizin ibadetinize ihtiyacı yok; ibadet insanın kendi nefsini terbiyesi içindir ve Allah ibadet edenlere cenneti müjdelemiştir. Kur'an'da bile ibadetin savaşta ve yolculukta hafifletilebileceği bildirilmişken, toplumu üretime ve çalışmaya yöneltmezsek, yarattığımız kültür İslam âleminin ilerlemesini engellerse, insanımızı ve İslam dünyasını başka toplumların kölesi durumuna düşürürüz.

İnsanlara yalnızca ibadeti değil, Allah için, hak için, Allah'ın kulları için çalışmanın en büyük ibadet olduğunu öğretin. Çalışmaktan kaçmak için yapılan, tembelliğe alıştıran bir

ibadet değil, çalışmayı bütünleyen bir ibadetle Allah'a yaklaşılacağını; insanın çok ibadetle değil çok çalışmakla hakka hizmet edeceğini anlatın. Bu, İslam âleminin ve dolayısıyla İslam dininin gelişmesini sağlar. Gazzâlî gibi kelâmdan söz üreten değil, maddeden yeni bir dünya yaratan bir anlayışla İslam dünyasını zenginleştirin.

Fakirlik köleştirir. Fakirlik köleştirir, zenginlik özgürleştirir; fakir toplumlar başka milletlerin kölesi olur. Bugünkü İslam dünyası toplumu fakirleştirdi. Ortaçağ'da göç Batı'dan Doğu'ya doğruyken bugün fakirlik göçü Doğu'dan Batı'ya doğru; İslam milletleri Avrupa'ya ve Amerika'ya en alt tabakada çalışmak için kaçıyor. İslam dünyası fakirlik ve köle kültürü üreterek kendini ikinci sınıf toplum durumuna düşürdü.

Kendi çağımızda, Birinci Haçlı Seferi'ndeki gibi, Avrupa'dan Doğu'ya Doğu'nun zenginliklerini ve bilimini görmeye gelsinler. Müslüman âlemini bölüp parçalayıp ellerine silah ve tank verip Müslümanı Müslümana kırdırmasınlar; uçakları, bombaları satıp Irak'ı, Suriye'yi, bütün Doğu kültürünü yerle bir etmesinler.

Petrol paralarıyla altın kaplama, en yüksek kulelerde yaşayan, hâlâ kabile devrini yaşayan Vahhabilere sesleniyorum: İslam âlemini hurafe yaşam tarzlarıyla, kadınları kapatıp iş dünyasından uzaklaştırarak, araba kullanmalarını yasaklayarak uçak da ilim de üretemezsiniz. Başkalarından uçak satın alarak ancak onların izin verdiği kadar gökyüzünün sahibi olursunuz. O yüzden diyorum ki göklere sahip olan yeryüzüne de sahip olur.

Ve Amerika, İsrail'in başkenti olarak Kudüs'ü tanıdı. İslam dünyası ise karşı çıkıyormuş gibi yapıp yalnızca sözde kahroluyor; olan biteni seyrediyor. Ya da Filistin direnişinde olduğu gibi, güneşe, yakıcı silahlara ve bombalara taş atıyor.